

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
<i>Deel I: Aan de slag in de tuin!</i>	7
Hoofdstuk 1: Enkele basisvragen en -antwoorden	9
Hoofdstuk 2: Welke planten je wel en niet in je tuin kunt zetten	17
Hoofdstuk 3: Een tuinontwerp maken	29
<i>Deel II: Geef je wereld kleur</i>	47
Hoofdstuk 4: Eenjarige planten	49
Hoofdstuk 5: Vaste planten	65
Hoofdstuk 6: Bollen	79
Hoofdstuk 7: Rozen	93
<i>Deel III: Vormgeven met planten</i>	113
Hoofdstuk 8: Bomen en struiken	115
Hoofdstuk 9: Gazons en bodembedekkers	139
Hoofdstuk 10: Klimplanten	161
<i>Deel IV: Op grondniveau</i>	173
Hoofdstuk 11: De grond beoordelen en verbeteren	175
Hoofdstuk 12: Planten opkweken uit zaad	193
Hoofdstuk 13: Zaailingen, bomen en struiken uitkiezen en planten	205
<i>Deel V: Planten verzorgen</i>	217
Hoofdstuk 14: Sproeien, bemesten en compost opbrengen	219
Hoofdstuk 15: Een takje hier, een takje daar: snoeien en stekken	241
Hoofdstuk 16: Ongedierte, ziekten en onkruid bestrijden	251
Hoofdstuk 17: Tuingereedschap	279
<i>Deel VI: Speciale tuinen</i>	291
Hoofdstuk 18: Groentetuinen	293
Hoofdstuk 19: Tuinieren in potten en bakken	309
Hoofdstuk 20: Tuinen voor vogels, bijen en vlinders	327
Hoofdstuk 21: Tuinieren in het klein	335
<i>Deel VII: Het deel van de tientallen</i>	341
Hoofdstuk 22: Tien snelle projecten	343
Hoofdstuk 23: Geurende tuinbloemen	353
Bijlage A: Meer informatie over tuinieren	361
Bijlage B: Bedrijven waar je per postorder kunt bestellen	373
Index	377

Inleiding

Wij bedanken alle lezers die van *Tuinieren voor Dummies* een van de succesvolste boeken over tuinieren van de afgelopen jaren hebben gemaakt. Er zijn enkele honderdduizenden exemplaren van de eerste editie verkocht sinds de publicatie van het boek in 1996.

Daarnaast gaat onze dank uit naar alle lezers. Hun vragen en commentaar hebben tot veel van de veranderingen en toevoegingen aan deze nieuwe editie geleid. Jullie zullen zien dat het boek sterk verbeterd is: het bevat meer kleurenfoto's, een aangepaste klimaatkaart en de recentste informatie over ongediertebestrijding en webpagina's. Ook hebben we veel van de basisinformatie aangevuld. Als je de twee edities met elkaar vergelijkt, ken je er misschien nog maar weinig van terug.

Hoe meer je over tuinieren leert, hoe meer genoeg je erin schept. Als onderdeel van ons leerproces hebben we in de afgelopen jaren enkele andere boeken over tuinieren gepubliceerd: *...voor Dummies*-boeken over gazonverzorging, veranda's en patio's, vaste planten, rozen, groenten, bloembollen, kamerplanten, eenjarige planten, potplanten en tuinarchitectuur. De kennis die we tijdens het schrijven van deze boeken hebben opgedaan, is duidelijk van invloed geweest op deze tweede editie; we hebben geprobeerd zoveel mogelijk relevante informatie uit deze boeken op te nemen.

Met dit boek en onze andere boeken doen we ons best om bij te blijven op het gebied van de snel groeiende hoeveelheid informatie over tuinieren en de veranderingen in het tuinieren zelf.

Denk eens aan de manier waarop mensen vroeger tegen tuinen en tuinieren aankeken. Voor de meeste mensen was een tuin een rechthoekig stuk grond, ergens achter het huis, waarop wat groenten of bloemen stonden. Tuinen waren praktisch en eenvoudig.

Maar nu houdt het woord tuinieren zoveel meer in. Tuinieren kan een lust voor het oog zijn en kan ertoe bijdragen dat mensen zich verbonden voelen met de aarde. Talloze pedagogen en vrijwilligers zijn erachter gekomen dat tuinieren een van de snelste (en goedkoopste) manieren is om vandalisme en criminaliteit terug te dringen en om de saamhorigheid binnen een gemeenschap te vergroten.

Gezondheidsdeskundigen hebben ontdekt dat tuinieren goed voor het lichaam is. Als je een uur of twee onkruid wiedt, bloemen of groenten oogst, planten poot of het gras maait, krijgt je lichaam precies voldoende beweging.

Op een verantwoordelijke manier tuinieren is ook goed voor het milieu: zo worden allerlei stoffen hergebruikt, waardoor de afvalberg slinkt, en veranderen kale stukken grond in tuinen waaraan veel mensen plezier kunnen beleven.

Met andere woorden: tuinieren is meer gaan omvatten dan alleen de groentetuin of het bloemenperk. Tuinieren maakt deel uit van ons leven. Als je een tuin hebt, al is het maar een kleine, ben je tuinier. Als je een zonnige vensterbank met een plant erop hebt, ben je tuinier. Uit onderzoeken blijkt dat tuinieren de populairste, minst exclusieve hobby is geworden. Bijna iedereen doet het.

Terwijl je deze woorden leest, buigen honderden deskundige tuinders zich over hun geliefde plantenexemplaren. Maar miljoenen andere mensen genieten gewoon van de tijd die ze buiten doorbrengen terwijl ze proberen hun kleine stukje wereld vreedzamer, mooier en leefbaarder te maken. En juist voor die laatste mensen is dit boek bestemd.

Hoe je dit boek gebruikt

Met dit boek heb je een kleine tuinencyclopedie in handen: alles wat je moet weten om goed van start te gaan, staat erin. In welk aspect van tuinieren je ook geïnteresseerd bent – in het planten van rozen of misschien alleen in het knippen van gras – dit boek geeft je goed advies. En wanneer je meer informatie nodig hebt dan wij je hier bieden, kun je in de bijlagen achterin opzoeken waar je meer te weten komt en welke ...voor *Dummies*-boeken er over aanverwante onderwerpen zijn verschenen.

Ons hoofddoel is je in elk hoofdstuk de informatie te geven die je nodig hebt om te planten of te snoeien wat je wilt. Maar niet alleen beginners zullen dit boek nuttig vinden. Tuinieren is zo'n breed onderwerp, dat niemand er ooit alles van kan weten. (Dat is een van de redenen waarom tuinieren een van de populairste hobby's aller tijden is geworden.) Als je bijvoorbeeld een volleerd rozenkweker bent, maar bijna niets weet over het aanleggen van een groentetuin of over het snoeien van bomen, dan kun je over de laatste twee onderwerpen uitstekend advies vinden in de hoofdstukken 18 en 15.

In dit boek zijn lijsten met planten opgenomen waaruit je kunt kiezen om iets prachtigs van je tuin te maken. We noemen de planten eerst bij hun gangbare naam, gevolgd door de botanische naam. De lijsten zijn gealfabetiseerd aan de hand van de botanische naam.

Deel I: Aan de slag in de tuin!

Voordat je in de lente je eerste bak met zaailingen koopt, moet je beslissen waar en wanneer je precies moet beginnen met graven.

Hoofdstuk 1 begint bij het begin en leidt je van wat je planten nodig hebben naar wat je wilt bereiken met je tuin.

Hoofdstuk 2 helpt je bepalen welke planten in jouw klimaat goed gedijen.

Hoofdstuk 3 behandelt de details van het ontwerpen of plannen van een tuin. De nadruk ligt op het maken van een beginontwerp, dat je later desgewenst kunt verfijnen.

Deel II: Geef je wereld kleur

Hier begint het leuke werk! Dit is de kern van het boek, omdat voor de meeste mensen het potentieel en zien groeien van kleurrijke planten de essentie van het tuinieren vormt.

Hoofdstuk 4 vertelt je meer over de kometen van de tuin: bloemdragende eenjarige planten.

Hoofdstuk 5 gaat over stevige, kleurrijke, vaste planten.

Hoofdstuk 6 behandelt bollen voor alle seizoenen, niet alleen voor de lente.

Hoofdstuk 7 gaat in op de bekendste bloem ter wereld: de roos.

Deel III: Vormgeven met planten

Hoofdstuk 8 gaat over het skelet van de tuin: de bomen, struiken en siergrassen die de basis van je tuin vormen.

Hoofdstuk 9 vertelt je meer over horizontale begroeiing (gazons en bodembedekkers). **Hoofdstuk 10** behandelt verticale begroeiing.

Deel IV: Op grondniveau

In dit deel behandelen we de essentie van het tuinieren. De drie hoofdstukken in dit deel gaan over het bewerken van de aarde en het opkweken van je planten.

Na **hoofdstuk 11** weet je alles van tuingrond en hoe je deze kunt verbeteren.

De beginselen van het zaaien vind je in **hoofdstuk 12**. Andere manieren om planten te kweken (zaailingen, bollen en uitplanten) worden besproken in **hoofdstuk 13**.

Deel V: Planten verzorgen

In dit deel wordt het onderhouden van je tuin op lange termijn besproken.

Hoofdstuk 14 behandelt alles wat je moet weten over de beginselen van planten verzorgen: begieten, voeding geven en bemesten.

Hoofdstuk 15 gaat over snoeien, **hoofdstuk 16** over het op verstandige wijze bestrijden van ongedierte, en in **hoofdstuk 17** vind je alle gereedschappen die je nodig hebt om je doel te bereiken.

Deel VI: Speciale tuinen

In dit deel, met alles over planten, begint het leuke werk weer.

Als je in ieder geval een deel van je eigen voedsel wilt verbouwen, lees dan vooral **hoofdstuk 18**. In **hoofdstuk 19** ontdek je hoe je met potplanten iets fraais van je tuin kunt maken. In **hoofdstuk 20** lees je hoe je de speciaalste tuin van allemaal maakt: een tuin die waarmee je gevleugelde dieren lokt. Maak je geen zorgen als je slechts beperkte ruimte hebt om te tuinieren; in **hoofdstuk 21** vind je geheimen over hoe je op kleine schaal kunt tuinieren.

Deel VII: Het deel van de tientallen

Geen enkel ...voor Dummies-boek is compleet zonder het deel van de tientallen, dus bieden we je een samenvatting van tips van deskundigen voor de aanleg van interessante tuinen die weinig zorg behoeven. We hebben onze beste ideeën voor je verzameld: tien snelle tuinprojecten (**hoofdstuk 22**) en tien van onze favoriete geurende planten (**hoofdstuk 23**).

Bijlagen

Over elk aspect van tuinieren dat je maar kunt bedenken, is een eindeloze hoeveelheid informatie beschikbaar. De bijlagen die we hebben samengesteld, kunnen je helpen om sneller de informatie te vinden waarnaar je op zoek bent.

Bijlage A: Meer informatie over tuinieren

Net zoals dit boek niet alle planten kan behandelen die je in de tuin kunt onderbrengen, kan geen enkel boek, zelfs niet het grootste, dikste en duurste, meer dan een fractie bevatten van wat je misschien ooit wilt weten. Daarom vinden wij dit deel over andere informatiebronnen zo belangrijk. Deze bijlage kun je raadplegen als je meer wilt weten over het volgende:

Boeken en tijdschriften over tuinieren. We raden je er een paar aan (waaronder het boek dat je momenteel in handen hebt) voor je permanente bibliotheek. Maar wat nog belangrijker is: we geven je tips om je het boek of tijdschrift te helpen kiezen waaraan je het meest hebt.

On line tuinieren. Zoeken op Internet is vaak de snelste manier om antwoord op je vragen te krijgen. Wij kunnen het weten. De National Gardening Association heeft meer vragen over tuinieren beantwoord dan welke organisatie ook. In deze bijlage vind je enkele van onze favoriete webpagina's over tuinieren en automatische mailinglijsten. Als je vragen of commentaar hebt naar aanleiding van dit boek, kun je contact met ons opnemen op nga@garden.org.

Bijlage B: Bedrijven waar je per postorder kunt bestellen

De verscheidenheid aan planten, zaden en gereedschappen die je per postorder kunt bestellen, is ongelooflijk. Bestellen bij postorderbedrijven is handig, zeker als je iets ongebruikelijks zoekt. Je kunt je hele tuin per post inrichten, van planten en gereedschappen tot kunstmest en tuinornamenten.

Pictogrammen in dit boek

Doet je suggesties aan de hand om geld uit te sparen.

Geeft tips en manieren aan om milieuvriendelijk te tuinieren.

Wijst op informatie die zelfs sommige ervaren tuiniers niet zullen weten.

Duidt op tips waaraan ervaren tuiniers zich houden.

Hier vind je internationale adviezen en gegevens over tuinieren.

Ontraadselt het tuinjargon. Hoewel we dit boek zoveel mogelijk hebben vrijgehouden van tuinjargon, moet je toch enkele termen kennen.

Geeft adressen en/of telefoonnummers waarop je speciale tuinbenodigdheden kunt bestellen. (Je vindt ook informatiebronnen in de bijlagen.)

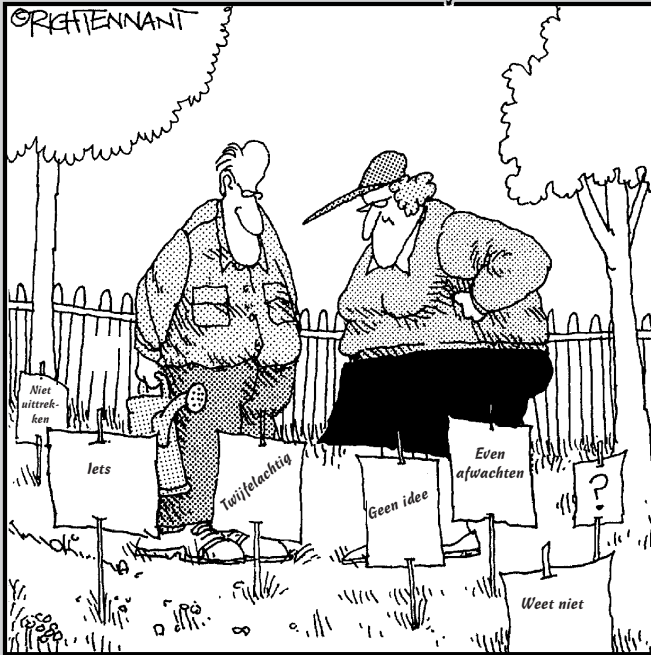
Kijk uit! Dit pictogram waarschuwt je om slechte ervaringen tijdens het tuinieren te voorkomen, waaronder ervaringen die tot verwondingen kunnen leiden.

Deel I

Aan de slag in de tuin!

The 5th Wave

By Rich Tennant

'Dat moet voldoende zijn.'

In dit deel...

Ie hebt vast wel eens van mensen met groene vingers gehoord. Sommige mensen hebben een bijna magisch vermogen om mooie, gezonde planten op te kweken, terwijl anderen niet verder komen dan verlepte bruine scharminkels.

Iedereen, tot welke groep hij ook behoort, kan tuinier worden. Net als voor elke andere hobby die het beoefenen waard is, heb je voor tuinieren kennis, ervaring, aandacht en enthousiasme nodig. Wanneer je bereid bent wat tijd en aandacht aan tuinieren te besteden, kun je tot de groep mensen met groene vingers gaan behoren. Als je al vindt dat je groene vingers hebt, zul je ongetwijfeld weten dat tuinieren je altijd blijft verrassen en dat je nooit uitgeleerd bent.

In deel I vergaar je basiskennis over de belangrijkste kwesties waarmee tuiniers te maken krijgen: wat planten nodig hebben om het goed te doen, wat je met je tuin kunt doen, wat voor invloed het klimaat heeft op hetgeen je kunt planten, en hoe je je ruimte optimaal gebruikt.

Nou, waar wacht je nog op? Ga aan de slag!

Hoofdstuk 1

Enkele basisvragen en -antwoorden

In dit hoofdstuk:

- ▶ Begrijpen waar planten behoefte aan hebben
 - ▶ Weten wat een tuin voor je kan betekenen
 - ▶ De taal van de tuin spreken
-

Als je meer over tuinieren wilt leren – en dat moet haast wel het geval zijn als je dit leest – waar moet je dan beginnen? We zouden op een wetenschappelijke manier kunnen beginnen en termen kunnen gebruiken als *cotyledon* en *cambium*. Of we zouden als kunstcritici over mooie tuinen kunnen praten en daarbij woorden gebruiken als *compositie*, *energie*, *brandpunt* en dergelijke.

We hebben alle respect voor wetenschappers en kunstenaars. De kans om wetenschap en kunst te combineren is zelfs wat velen van ons juist aanspreekt aan tuinieren, vooral als je er af en toe wat boerenwijsheden en oudewijvenpraat aan toevoegt. (Mag je lathyrus nu wel of niet zaaien als het volle maan is?)

Alles wat we in dit hoofdstuk willen doen, is je een paar basisprincipes van tuinieren en tuinindeling bijbrengen, zodat je de tuin in kunt rennen wanneer het weer is om te planten en de aarde rijp is om erin te graven.

Laten we eens een paar vragen behandelen.